

Interview met Anneke Touwen-Belt, raadslid voor het CDA

‘De overheid moet rechtvaardig zijn en betrouwbaar’

Als ik Anneke Touwen bel, of ik bij haar langs kan komen voor een gesprek, vertelt ze dat ze er wat tegenop ziet, ze hoeft niet zo nodig met haar hoofd in De Ameland, het blad dat haar echtgenoot Klaas Touwen uitgeeft. Aan de keukentafel in het huis van Anneke en Klaas ontvangt ze me echter heel gastvrij en zijn we binnen enkele minuten gevangen in een gesprek wat anderhalf uur zal duren en waarbij ik het af en toe jammer vind dat ik veel wil aantekenen en haar dan niet aan kan kijken om de enthousiaste gezichtsuitdrukkingen op te merken.

Ze is als raadslid nog maar een paar maanden bezig en het werk dat op haar afkomt, overspoelt haar nog. De hoeveelheid leesvoer die iedere week binnenkomt bezorgt haar veel werk. Ze moet alles nog lezen, een kennisreservoir opbouwen, zodat ze onderwerpen kan herkennen, die al eerder de revue passeerden en waarvan ze later de achtergronden zal kennen. Nu echter als beginnend raadslid zet ze alle zeilen bij om zich in alles te verdiepen wat haar bereikt. ‘Ik vind dat ik dat verplicht ben’, zegt ze, ‘ik wil me volledig inzetten’.

Tijdens een vorige raadsvergadering gaf ze haar visitekaartje af, liet ze zien waar ze voor stond, het betrof het recht van interpellatie, het recht om vragen te stellen aan het college. Ze was duidelijk in haar beoog: een raadslid heeft dit recht! Hij of zij heeft een controlerende functie! Het is ingekaderd in de wet, het functioneren van de gemeenteraad is daarop gegrondvest! Ook nu in ons gesprek is ze helder en vastbesloten; hier staat ze voor! Ze verduidelijkt: ‘Het college moet vragen stellen niet zien als een aanval op, het is geen wij tegen zij-verhaal. Tegenwoordig noemt men dat het synergie-effekt; het zou een samenspel moeten zijn tussen raad en college. Je kunt ergens verschillend over denken en al brainstormend tot de best mogelijke oplossing komen. Soms vind je goede alternatieven. Dat laatste is juist het voordeel van het duale stelsel, ook de oppositie kan haar verhaal kwijt. Zo kun je het college op een ander idee brengen – anders en beter. Maar dan moet het college niet rotsvast blijven volhouden aan een idee; er een schild omheen bouwen en alle vragen terugkaatsen, dat is jammer. Het moet de positieve inbreng van de raad serieus nemen en bereid zijn tot samenwerking in het nemen van het best mogelijke besluit en het niet zien als vliegen afvangen.’

Ben je op Ameland geboren?

‘Nee, ik ben in Leeuwarden geboren, in het Stadsziekenhuis, bij de Blokhuispoort, vlakbij de gevangenis. Het was een ziekenhuis voor de eenvoudige mensen, hoewel de verzorging uitstekend was. Rijkere mensen gingen bijvoorbeeld naar het Diakonessenhuis.’ (We bespreken haar sterrenbeeld: ze is leeuw en ze vervolgt.)

‘Ik ben er trots op: ik kom uit een eenvoudig gezin, maar mijn ouders vonden het heel belangrijk om ons te laten leren. Ik had van een jongen gezien wat voor vakken ze kregen op het gymnasium: Latijn en Grieks, dat wilde ik ook! Toen mijn ouders bij het hoofd der lagere school kwamen om te bespreken waar hun dochter heen zou gaan in het vervolgonderwijs en mijn moeder opperde: ‘Ze wil naar

Anneke Touwen-Belt.

Foto: Jan Spoelstra

het gymnasium’, vroeg het hoofd: ‘Hawwe jimme sels wol leard?’. Mijn vader had lagere school en een middenstandsdiploma, mijn moeder alleen lagere school. De dochter van het hoofd van de school ging echter ook naar het gymnasium en het schoolhoofd sprak na enig nadenken de volgende woorden: ‘As myn dochter der hinne kin, dan kin jimme fanke dat ek’. Voor mijn zusje en mij werd dat een prikkel in ons leven. Ik weet nog dat mensen ons soms aanspraken: jullie gaan zeker naar de huishoudschool? Nee, zeiden we dan: wij gaan naar het gymnasium! Dat leverde verbaasde reacties op. Mijn ouders hadden visie: kennis is heel belangrijk! Toen ik eenmaal de weg had gebaan, ging mijn zusje probleemloos naar het gymnasium, zij ging daarna onmiddellijk studeren: Nederlandse Taal- en Letterkunde. Ik echter trouwde jong: met Klaas! Eerst heb ik hem in het bedrijf geholpen, maar toen ik 34 was, ben ik toch nog gaan studeren aan de RUG: fiscaal recht. Ik deed dat in 3,5 jaar, best snel. Maar op mijn 34^e hoefde ik niet alle feestjes meer af te lopen. Ik vind het (coma-)zuipen wat jongeren doen ook zo verschrikkelijk zonde! Op zo’n jonge leeftijd scheelt ze dat een niveau, iemand, die naar het HBO zou kunnen, kan nog naar het MBO; een MBO-er naar het LBO, kun je nagaan wat een enorme kapitaalvernietiging dit is van geestelijke vermogens. De kans is groot dat hetgeen ze later als beroep willen kiezen onbereikbaar wordt.’

Joke Mosterman

Hoe ben je in de politiek beland?

‘Eigenlijk een beetje tegen wil en dank. In Leeuwarden hadden ze in het bestuur van het CDA dringend een penningmeester nodig. Ik vertelde dat ik me nog niet zo verdiepte had in politiek, maar ze waren blij dat ik dat penningmeesterschap op me wilde nemen. Ik dacht: een buil kan ik me er niet aan vallen. Maar ik heb dat een paar jaar met zoveel plezier gedaan. Sytze Faber was voorzitter, hij was Tweede Kamerlid geweest en later Burgemeester van Hoozevee. Hij verstond de kunst beladen onderwerpen goed onder woorden te brengen, zodat de harde noten die gekraakt moesten worden werden verwoord, maar dat toch niemand werd bezeerd en dat is natuurlijk een manier van formuleren, waar je heel veel van leert. Het was een genoegen om tot dat bestuur te horen. Toen kwam mijn verhuizing naar Ameland en vroegen ze ook op Ameland of ik toe wilde treden tot het bestuur en toen de gemeenteraadsverkiezingen zich weer aandienen en de kandidatenlijst werd opgesteld haalde men mij over om op de lijst te gaan staan. Ik wilde op een onverkiesbare plaats en het voorstel was op de negende plaats, ik vond dat ik toen (drie jaar geleden) te weinig wist van Ameland om op een verkiesbare plek te staan. Het wethouderschap van Nico Oud, het vertrek van Erica de Vries, die ambtenaar werd en de heer Hakman, die afscheid nam als

raadslid maakten dat ik gevraagd werd raadslid te worden, en ik stemde toe; in de fractie was ik gegroeid, vooral de fractie-inloopavonden vond en vind ik erg leuk. Er komen mensen binnen, die vragen hebben, plannen willen verwezenlijken of teleurgesteld zijn door bijvoorbeeld een weigering. Het is een open kanaal, de burger moet ergens terecht kunnen met zijn vragen.’

Het viel mij bij de installatie op hoe welkom je was, de mederaadsleden leken erg blij met je komst.

‘Ja, ik merkte dat ook, ik kwam natuurlijk vrij ongebonden in de raad, maar het scheidt dan een dubbele verplichting om er wat van te maken.’

Vind je dat het raadslidmaatschap een bepaalde wellevendheid vereist?

‘C’est le ton qui fait la musique, het is vaak de toon van de vraagstelling, niet eens de vraag zelf, waardoor er soms heen en weer gesneerd wordt.... Er wordt naar mijn mening niet altijd even respectvol op elkaar gereageerd. En woorden hebben wel kracht....’

Op welke wijze onderscheidt het CDA op Ameland zich van de andere partijen?

‘Ik hoopte al dat je die vraag zou stellen: de C de allereerste letter is heel belangrijk en geeft aan dat de grondslag van de partij het Evangelie is. Het is een brede volkspartij, met een aantal peilers, waar ik volledig achtersta: solidariteit, gespreide verantwoordelijkheid, rentmeesterschap, gerechtigheid. Bij de punten twee en drie wil ik wat langer stilstaan en ik begin maar bij het rentmeesterschap over de aarde; natuurlijk mag je genieten van de aarde en van de aarde gebruiken, dat is je geboorterecht, maar je hoeft niet alles, genoeg is genoeg. Je kunt niet alle bronnen uitputten om nog meer welvaart te krijgen, wat dan vaak ten koste gaat van welzijn. Bij de gespreide verantwoordelijkheid wil ik opmerken dat je de regie voor je eigen leven zelf in handen hebt, vaak schieten mensen in een slachtofferrol, een ander heeft het ze aangedaan. Maar zoek het eerst eens bij jezelf, wat kan ik eraan doen. Natuurlijk, de overheid heeft veel macht en moet mensen, die dat nodig hebben ook te hulp schieten, dat bedoel ik: je hebt een verantwoordelijkheid naar jezelf, maar ook naar anderen: een sociale maatschappij. Verder kies ik voor het CDA omdat het een landelijke partij is. Je ontkomt er niet aan dat je over grenzen heen kijkt en het grote geheel ziet en dan bedoel ik Nederland, maar ook Europa, waar het CDA in het Europees Parlement ook vertegenwoordigd is. Mijn mening is dat belangengroeperingen, zoals er twee vertegenwoordigd zijn in onze raad, vaak te veel de eigen belangen willen voorstaan. En als laatste: het CDA heeft veel specialisatie en know how; daar kun je gebruik van maken. Je ontkomt niet aan samenwerking in nationaal en internatio-

naal verband. Denk alleen al eens aan de Noordzee waaraan we grenzen! Het Wad dat zich over drie landen uitstrekt!’

Wat betekent het dorp waar je woont (Ballum) voor je?

‘Ik mag hier heel graag wonen. Ik woonde hiervoor in Leeuwarden, dus dacht in eerste instantie dat ik in Nes wilde wonen, daar is het wat drukker. Maar we hadden ook wensen ten aanzien van een woning en die wensen konden we in Nes niet verwezenlijken.

In Ballum wel; het is hier lekker rustig, echt het authentieke Ameland en het bevalt uitstekend. Je moet je eerst hechten natuurlijk, we hebben onze wortels hier niet liggen, maar we hangen enorm aan Ameland.’

Waar ben je trots op als je omkijkt naar de afgelopen vier jaar?

‘Ik ben blij en trots dat de bibliotheken tot stand zijn gekomen; in Nes, maar ook in Hollum. Het is een enorm succes; er waren in een paar maanden tijd 190 nieuwe leden, dat hadden ze bij Bibliotheekcentrale Noord-Oost Friesland nog nooit meegemaakt. De bemoeienis die mijn fractiegenote Gunda Brunotte daarin had, wil ik extra noemen. Verder ben ik trots op de manier waarop we het dualisme in de praktijk brengen. Veel gemeenten, dus ook Ameland moeten nog een evenwicht zien te vinden, sommige dingen werken ook niet, b.v. dat de eigen wethouder niet meer bij de fractievergadering mag zijn. Douwe Elzinga, de geestelijk vader van het dualisme, schijnt dat ook niet zo bedoeld te hebben. Maar ik vind het heel belangrijk dat alle partijen invloed op het beleid kunnen hebben en successen kunnen behalen.’

Wat wil je graag bereiken?

‘Onlangs is er een auditcommissie benoemd. Dit is een belangrijke commissie, een belangrijk instrument om de controlerende functie van de raad verdieping te geven, deze commissie waarin Piet IJnsen, Han van Heerde en ikzelf namens de raad zitting hebben gaat bijvoorbeeld de jaarrekening bespreken met het hoofd middelen, de accountant en de wethouder Financiën, in ons geval de burgemeester, Albert de Hoop. Het is een lastige materie, want er gaat heel veel om. Het interessante is dat je kunt afwegen wat er terecht is gekomen van je beleid als raad. Hebben je uitgaven zin gehad. Je krijgt inzicht en doorzicht in hoe de zaken in elkaar steken. Het is een uitdaging voor me, het lijkt me een goed werkend instrument, goed voor de raad, goed voor alle Amelanders; dat wil ik graag gaan helpen vormgeven.’

Heb je een motto, wat je wilt meegeven tot slot van het interview?

‘Ik heb niet onmiddellijk een pasklaar motto.’ Maar dan, na enig nadenken, zegt ze: ‘De overheid moet rechtvaardig zijn en betrouwbaar, aan haar fundamenten mag men niet rammelen, ook de overheid zelf niet’.

Als we op de klok kijken, zijn we anderhalf uur verder; de tijd vloog....